

Pronkssõduri ümarlaua koosoleku protokoll

Tallinn

17.oktoober 2006 nr 3

Algus kell 16:00 ja lõpp kell 17.30

Koosoleku juhataja: Toomas Vitsut, Hardo Aasmäe

Protokollija: Anu Loide

Võtsid osa: Eesti Rindemeeste Ühendus ja Euroopa Sõjaveteranide Konföderatsioon, Eesti Veteranide Organisatsioonide Liit, Soome Sõjaveteranide Eesti Ühendus, Eesti Laskurkorpuse Veteranide Tallinna Klubi, Endiste Õpilasvabadusvõitlejate Liit, Afganistani Sõjaveteranide Liit, Eesti Endiste Poliitvangide Loode Eesti Ühing, Öine Vahtkond, MTÜ Noorteühendus SIIN, Eesti Endiste Alaealiste Fašismivangide Liit, Eesti Vabadusvõitlejate Liit, Klenski Nimekiri, Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing, Ühiskondliku Leppe Sihtasutus, Tallinna Praostkond, Eesti Apostellik Administratuur, Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik, Rahvaliit, Sotsiaaldemokraatlik erakond, Keskerakond, Põhiseaduskomisjon, Eesti Vasakpartei, II MS Osavõtjate Tallinna Ühing, Eestimaa Vene Muinsuskaitse Selts.

Puudusid: Inimõiguste Teabekeskus, Merelaevastiku Veteranide Klubi, Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus, Rahvaste Vähemuste Ühendus, Muinsuskaitse Selts, Eestis Tegutsevate Vene Kaasmaalaste Ühenduste Liit, Vene Kodanike Assotsiatsioon Eestis, Konstitutsiooni erakond.

Kutsutud: Peeter Kaasik (ajaloolane)

Koosoleku juhataja tutvustas päevakorda.

- 1.Korralduslikud küsimused
- 2.Ettekanne Peeter Kaasikult
- 3.Küsimuste esitamine Peeter Kaasikule

Päevakorra arutelu.

1.Korralduslikud küsimused

Eesti Vasakpartei: See on protseduuriline küsimus seoses protokolliga. Ma sirvisin läbi meie esimese ja teise protokoll, seega mulle tundub, et me pole korralikult otsi kokku tõmmanud meie protseduurilistes küsimustes. Kui austatud eesistuja praegu viitas sellele, et meil on protseduurid paigas, siis vähemalt võiks alustada või siis lõpetada sellest, et meil pole veel protseduurid paigas.

T. Vitsut: Ma olen jätnud pikema arutelu selles küsimuses teadlikult tegemata, sellel väga lihtsal põhjusel, kui me oleksime jäänud nende protseduuride arutelude juurde, siis me oleksimegi neid arutanud täna siimaani ja me polekski kaugemale jõudnud. Mina kui võõrustaja võtsin selle õiguse, et kui ma teid siia ümarlauda kutsusin, siis ma pakun ka omalpoolt välja need protseduurid, mis siin ümarlaual kehtivad ja ma palun nende reeglitega arvestada.

H. Aasmäe: Siin on veel üks taust nimelt arvestades meie töökava - kuna me täna kuulame ära asjatundja, esitame talle küsimusi ja ka meie siin kes me istume siin ees, istume hiljem sinna kuhugi koolipinki. Ettekande kuulamiseks ja küsimuste esitamiseks ja omavaheliseks viisakaks

käitumiseks ei oma olemasolevad protseduurid mingeid täiendusi ega ka arutlemist. See käib homse kohta ja ilmselt ka meie järgmise kogunemise suhtes.

Endiste Alaealiste Fašismivangide Liit : Pole nõus terve dokumendiga.

H. Aasmäe: Kui kellelgi on veel seda laadi pretensioone siis palun teha seda vaheajal. Vaheaeg on piisavalt pikk, et protseduurilisi küsimusi arutada. Seega, et mitte kulutada ettekandja aega siis täna me protseduurilisi küsimusi ei aruta.

D. Klenski: Kui Hr. Toomsalu sai sellise vastuse, siis mis mõte on üldse meie tööl ja tegemistel? Võiks teha järelduse, et see pole ümarlaud, vaid nagu seminar, mida korraldatakse riigikeele eksamil. Mis ümarlaud see on, kui räägib üks pool?

H. Aasmäe: NSV Liidu ajal alustas Mainor sellist kampaaniat, et kord kvartalis õpetati direktoreid. Esialgu oli see arusaamatu, kuid tänasel päeval istuvad kõik õpitubades. Meile kui ümarlaua korraldajatele tundub, et teadmistest on puudu. Seega on meil mõistlik süüvida tõsiasjadesse, mida me täna ka teeme.

T. Vitsut: Mis puutub protokoll, siis täpselt nii nagu meil ka kodukorras kirjas oli, saavad kõik protokoll projekti läbi lugeda enne järgmist ümarlauda ja ära parandada kõik ebatäpsused, mis sinna on sattunud. Need võimalused on olnud kõigil ja neid võimalusi tuleb kasutada. Praegu pole mõtet kedagi süüdistada, et protokoll on ebatäpne.

MTÜ Noorteühendus SIIN

Kas oleks võimalik elektroonsel teel saada protokoll?

Kas oleks võimalik saada sünkroontõlget, see aitaks üheselt aru saada ümarlauast?

H Aasmäe: Elektroonilisel teel on võimalik saada protokoll, kui avaldate soovi.

On räägitud algusest peale, et saatke enda organisatsioonist inimesed, kes on piisavalt pädevad aru saama eesti keelest või kes suudavad eesti keelt tõlkida vene keelde.

2. Ettekanne Peeter Kaasikult (LISA 1)

<http://www.tallinn.ee/est/g3747s28047> ETTEKANNE

<http://www.tallinn.ee/est/g3747s28069> PILDID

3. Küsimuste esitamine Peeter Kaasikule

Eesti Vasakpartei: Täna teid väga huvitava ettekande eest. Te lõpetasite ettekande sõnadega, et tegemist oli ilmselt üleliidulise kampaaniaga, mis nägi ette vähemalt kõikides suurimates keskustes kohustusliku mälestusmärgi olemasolu. Täna siin saalis viibivate Eesti Laskurkorpuse esindajate poolt talletatud mälestuste kohaselt läks Lembit Pärn, eesti rahvusväe väeosade ülem, kindralleitnant, EKP keskkomiteesse ettepanekuga sellise konkreetse mälestusmärgi püstitamiseks ja sealt tulenes initsiatiiv. Sealt ka minu küsimus: Kas see idee - mälestusmärki püstitada - tuli ülevalt poolt või algatati hoopis Eesti Laskurkorpuse endiste sõdurite initsiatiivil monumendi püstitamine?

P. Kaasik: Eestis on olemas üks vähestest punaarmee materjalidest. On olemas Eesti Laskurkorpuse poliitosakonna materjalid. Need on kuni 45nda aastani välja, kuni sõja lõpuni. Ma olen need dokumendid kõik läbi vaadanud ja ma ei leidnud mingeid viiteid, et oleks algatust tulnud Laskurkorpuse võitlejate poolt. Ma ei saa seda kinnitada ega ka ümber lükata. Ma ütlesin juba varasemal hetkel, et ma ei saa esitada faktide pähe kõikvõimalike kuulujutte. Ma ei ole kindel.

Endiste Õpilasvabadusvõitlejate Liit: Kas sellel kõige paremal plaanil(<http://www.tallinn.ee/est/g3747s28061> FOTO 14) on ka antud mõõtmised mingist kindlast punktist?

P. Kaasik: Jah, tal on mõõtkava peal, aga ma praegu ei näe seda päris täpselt. See on 1:200, ma võin ka muidugi eksida.

Endiste Õpilasvabadusvõitlejate Liit: Kas hauakohta on võimalik kindla koordinaadi järgi määrata?

P. Kaasik: Ma ei ole arhitekt, ma ei oska seda täpselt öelda. Ma ei oska seda silma järgi hinnata. Kindlasti on see võimalik. Plaan pole päris suvaliselt joonistatud, sest on kasutatud ikkagi materjale, mis on olemas.

H. Aasmäe: Vabandage, ma vastan sellele küsimusele ise ära. Jah, see on võimalik, kui mõõtkava ja koordinaatpunktid on peal.

Endiste Õpilasvabadusvõitlejate Liit: Kas pärast 70. aastaid on Nõukogude Liidu sõjaarhiivide poole Moskvast ja mujal pöördunud vastavate küsimustega?

P. Kaasik: Minu teada mitte. Võibolla on keegi pöördunud.

Eesti Endiste Poliitvangide Loode Eesti Ühing: Ma tahtsin küsida, kas see ausammas oli puust? Kas see esimene oli püramiidikujuline või oli ta kohe kandiline ja kas need nimed pandi kohe sinna autahvlile või pärast matust?

P. Kaasik: Mul on sellest esimesest ausambast väga halb foto. Ma pole leidnud fotot, et see oleks püramiidikujuline. See foto on 45. aastast, enne selle õhkulaskmist. Monument püstitati Eesti NSV 5. aastapäevaks 45. aasta juuliks. See on ilmselt seesama dokument ja seal on nimed plaadil juba olemas.

Eesti Vasakpartei: Üks sisuline küsimus: Kas neis dokumentides on nimetatud konkursi tingimused? On neid kuskil mainitud, kas või poole sõnaga, et see monument on ette nähtud püstitada Eesti NSV Liiduga taasliitumise sümboliks jne.

P. Kaasik: Võin juba vastata: ei ole.

Eesti Vabadusvõitlejate Liit: Kas see monument loodi Nõukogude Liidu sümboliks või langenute mälestuse sümboliks?

P. Kaasik: *Ideeliselt peab monument väljendama eesti rahva patriootilist tõusu ja tema võitlust saksa fašistlike vallutajate vastu. Monument peab väljendama Nõukogude Liidu rahvasta sõprust, jäädvustama mälestust mehistest isamaapoegadest, kes võitluses vaenlase vastu on oma elu andnud. Ausammas loodi Tallinna vabastamise mälestamiseks ja selle käigus hukkunute mälestuseks.*

MTÜ Noorteühendus Siin: Kellest oli vabastatud Tallinn?

P. Kaasik: Tsiteerin. Ideekavand peab väljendama ja jäädvustama mälestust mehistest isamaapoegadest, kes on langenud võitluses vaenlase vastu Tallinna vabastades. Fašistlike vallutajate vastu.

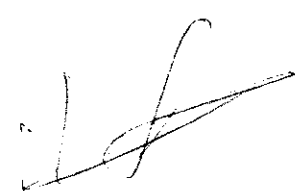
Otsustati:

Järgmine ümarlaua koosolek toimub 18. oktoobril kell 15.00 Tallinna Linnavolikogu III korruse saalis.

WA

Toomas Vitsur
Koosoleku juhataja

Hardo Aasmäe

1. Eesti Rindemeeste Ühendus ja Euroopa Sõjaveteranide Konföderatsioon

2. Eesti Veteranide Organisatsioonide Liit

3. Soome Sõjaveteranide Eesti Ühendus

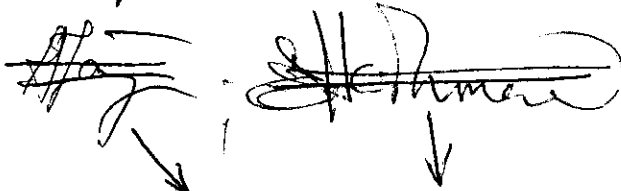
4. Eesti Laskurkorpuse Veteranide Tallinna Klubi

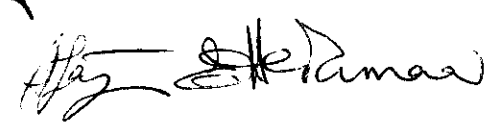
5. Endiste Õpilaskorraldajate Liit

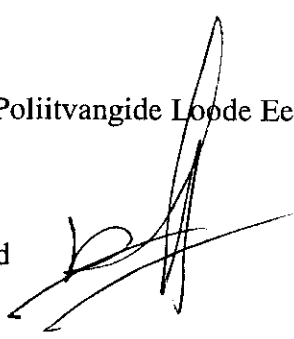
6. Afganistani Sõjaveteranide Liit

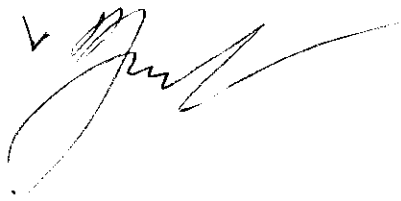

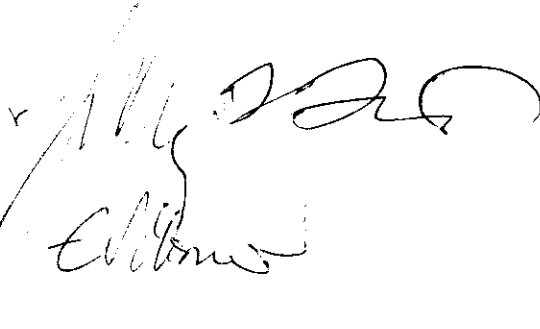
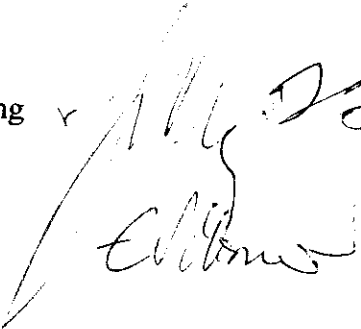

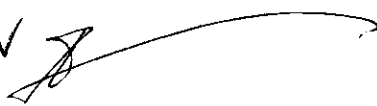

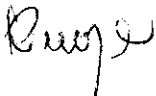

7. Eesti Endiste Poliitvangide Looe Eesti Ühing

8. Öine Vahtkond

9. MTÜ Noorteühendus SIIN

- 10. Eesti Endiste Alaealiste Fašismivangide Liit ✓
- 11. Eesti Vabadusvõitlejate Liit
- 12. Klenski Nimekiri Studeentriin ✓
- 13. Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing ✓
- 14. Ühiskondliku Leppe Sihtasutus
- 15. Tallinna Praostkond
- 16. Eesti Apostellik Administratuur
- 17. Moskva Patriarhaadi Eesti Õiguse Kirik ✓
- 18. Rahvaliid ✓
- 19. Sotsiaaldemokraatlik erakond
- 20. Keskerakond
- 21. Põhiseaduskomisjon ✓

22. Eesti Vasakpartei ✓

23. II MS Osavõtjate Tallinna Ühing

24. Eestimaa Vene Muinsuskaitse Selts

prof. KES olav. Seimund.
KES